

Gunnar Pilthammar

Jag minns min barndoms Hällevik.

Det Hällevik där jag föddes, den 7 maj 1957, såg väldigt annorlunda ut än vad det gör idag. Det bodde omkring 600 personer här och det fanns tre affärer, bageri, cykelverkstad, två rökerier, mjölkaffär, strandcafe, skola och 6-7 fiskebåtar som bedrev fiske. Ett båtbyggeri och ett fotbollslag, Mjällby AIF, som spelade i division 3-4. En del färgstarka personer, väldigt intressanta människor, både män och kvinnor, och en del turister, men inte alls som idag. Där hela samhället verkar leva tre månader.

Att följa med Konrads pojkar Kurt och Fritz i laxvrak, vilken upplevelse! Har man inte varit med om det är det svårt att förklara. För min inre syn ser jag Fritz dra laxgarnen för hand i stäven på SG 57. Satt det då en "mullegosse", som Fritz kallade de stora laxarna, så lös Fritz med hela ansiktet. När vi hade dragit fyra-fem länkar så var det dags med lite nattamat. Vi tog upp våra matlådor med kryddsill som pålägg på smörgåsarna. Vi drack starkt kaffe till detta. När vi styrde mot land på morgonkvisten låg det 15-20 blank laxar på däck.

En fulländad natt var till ända. Jag tror inte dagens ungdom får uppleva detta. Nu finns det inga laxbåtar längre och snart inget fiske längre i Hällevik.

På 50-60-talet var det helt annorlunda att växa upp än idag. Det fanns alltid någon att prata med nere på "läjet", som vi sa. Vid Simonssons affär om söndagsförmiddagen, stod Valter Knutsson, Ivars Nissas Ruben, Sven Börje, Konrades Inge och Kurt, Stig Andersson, Piltahugon, Henning Fogelström, Gösta Johnsson och många fler. Idag finns det ytterst få personer att prata med. Visserligen träffas en

hel del borta i Fiskemuseet, men det var även en samlingsplats på 80-90-talet.

Fiskemuseet som har blivit ett stort turistställe genom Hembygdsföreningen Facklans förtjänst. Många trotjänare som Gösta och Rut Andersson, Stig Henriksson och Evert och Torsten Nilsson, Rut och Nisse Mattsson, Hugo Pilthammar Hjalle och Brita Hilmansson och många fler har gjort att Facklan nämns med respekt var man än går.

En helt vanlig dag för en 11-12-åring på Hällevik kunde se så här ut i slutet av 60-talet. Man gick ner till hamnen där "Sjänsarnas pojkar" höll på att förbereda "krogafisket". De skulle gå bort till "Bankarna" som ligger vid Utklippan i östra Blekinge. Där stod Inge med en öl i handen och funderade på varför inte batterierna fungerade och där stod Ove och donade med vakarna. Ivar och fader Gunnar kom med varsin moped fullastad med proviant för utfärden till Midsjöbankarna. Allt måste vara i sin ordning innan avresan. Längre bort stod Konrads pojkar och raggade laxgarn. Inne i rökeriet donade Henning för fullt med att röka två ugnar med sill och en med ål. Dagmar ordnade i den lilla affären för kommande säsong.

Vi pojkar, och även en del flickor, gick till Krogaslättna för att spela boll mot sena eftermiddagen. När vi hade spelat färdigt var det dags för middag. När vi hade avspriset den var det dags att gå ner till hamnen igen för att leka "gömme". Där samlades 10-15 barn och lekte till sena kvällen. Innan vi gick hem vid nio, halv tio tiden. Så såg en helt vanlig dag ut för oss ungdomar i Hällevik på sena 60-talet.

Eftersom jag hade en far som var yrkesfiskare så blev det en hel del spring i stugorna med fiskvaror till folk som tingat av far. Mest var det torsk och flundror. Mina fasta kunde vara Olga och Nanny, Gösta och Rut Andersson, Kalle och Signe, Selma Olsson, Gösta Hellgren,

Ingrid Carlström, Elof och Betty Hellgren och Herta Svensson. En del var strökunder som farmor – Agnes Johansson och några fler. På så vis fick jag en bra inblick hurdant folk levde och hur de hade det i vanliga livet.

I skolan börjar jag hösten 1964. Elsa Gärding var vår lärare i första och andra klass. Det var åtta pojkar och tre flickor födda 1957. År 1965, närmare bestämt i september, fick jag höger hand avsparkad av en häst. Det hände vid Herbert Janssons have och i augusti samma år hade Hennings Rökeri brunnit ner, men till jul var det uppbyggt igen.

Ett mysigt ställe var Birges cykelaffär. Det var många unga och gamla som samlades där. Birger som ägde verkstaden var en mycket vänlig själ. På lördagkvällar stannade vi alltid till innan vi gick till Hanöhus. Man kunde gå in till Birger när som på dagen. Där brukade Sten Persson, Gösta Johnsson och Konradas Fritz vara stamkunder. De sporde om väder och vind och framförallt om fiske.

En intressant byggnad var båtbyggeriet, där mataffären nu ligger. Båtbyggeriet byggdes någon gång på 40-talet av Sigvard Svensson och sedan kom Nils Svensson från Joggesö i Karlshamns skärgård. Nils och hans söner Sven och Kjell drev det fram till 80-talet. Det byggdes stora fiskebåtar på 50-60 fot och det var väldigt intressant och spännande att gå in där och titta på riktiga hantverkare. Där såg man båtar växa fram från költräet till färdig båt. När det sedan blev sjösättning så var det en stor händelse på lilla Hällevik. Där kom Herbert Jansson, Nils Olofsson, Knut Holmström, Fritz och Kurt Konradsson och många fler.

En trevlig epok i Hälleviks historia var även Svantes bageri som låg på Havliden. Där drev makarna Svante och Astrid Svensson bagerirörelse med hjälp av sonen Gustav och hans hustru Lilly. Svante började sin rörelse på 1910-talet och bageriet lades ner 1973.

Han drev även taxirörelse under många år. Svantes goda grova bröd och skorpor var vida kända. Ett litet kafé hörde också till rörelsen. Upp till det jag var 18 år så var vi många ungdomar som höll till på bageriloftet. Svantes barnbarn Orvar som bodde i boningshuset var ”chef” för övervåningen på bageriet. Orvar var en trevlig prick och en sagolik speleman på dragspel. På lördagskvällarna samlades traktens ungdomar till fin musik av Evert Taube, Harry Brandelius, Åke Grönberg med flera, men även Sven Ingvars och Elvis, men absolut ingen skrikig hårdrock. Sen bar det av till Hanöhus eller till Valje Nöje. Under de tre till fyra åren vi höll till i bageriet var det aldrig något bråk, alltid en trevlig stämning och gott kamratskap. Tyvärr så gick Orvar ur tiden alldeles för ung, endast 43 år gammal. Nu är bageriet rivet sen länge. På bageritomten är det ett barnbarnsbarn till Svante som bor.

När jag växte upp på Hällevik i början av 60-talet så fanns här en hel del intressanta personer, både män och kvinnor. Dessa personer var både intelligenta och färgstarka. De hade en stor livserfarenhet och en stor människokännedom och de hade tid att lyssna. En del av dem hade varit till sjöss och sett sig om i världen och kunde berätta om märkliga ting.

Ett samhälle bygger på vilka människor som bor och verkar i det. Dagens Hällevik är väldigt anonymt. Alla går med sina telefoner och tittar håglöst framför sig. Men det gäller inte bara Hällevik utan hela samhället. Jag och många med mig som har varit med om att lära känna dessa människor är lyckligt lottade.

Jag ska avsluta mina minnen över Hällevik om vad jag tror händer i framtiden. Den tid som jag har upplevt här i min barn- och ungdom kommer aldrig tillbaka mer. Däremot så tror jag nog att framtiden för Hällevik är ganska så ljus.

Människor flyttar hit. Inte i själva Hällevik nere vid hamnen, för det är alldeles för kostsamt för en vanlig familj. Ibland när jag går med hunden från Vassabacken till Havsbadet på vinternhalvåret kan jag räkna till 60-70 hus som står tomma och det är ju ingen rolig utveckling. Det som Hällevik och övriga Lister levde på, fisket och minknäringen, finns inte längre. Däremot har turismen blivit en stor näring. Nackdelen med den är att det är under så kort tid på året och ett ganska fåtal personer tjänar på den.

Ser man på utvecklingen under de senaste 50 åren så är den fantastisk i alla avseende. Det man saknar allra mest är den gemenskap och enkelhet som fanns förr i tiden. I dagens samhälle är det bara ekonomi och mycket ego som bestämmer.

Några av de personligheter som jag kom i kontakt med i min barn och ungdom på Hällevik.

Det var Adele Knutsson, Tyga August, bröderna Kurt, Fritz och Inge Konradsson, frisören och kioskägaren Bertil Persson, Lennart och Betty Rosqvist, Max och Dagny Mattsson, Leif Simonsson, Torvald Persson, Fritz Södergren, Herta Kristoffersson, syskonen Ivarsson, Svante och Astrid Svensson, Edvin Nordström , Gunnar och Ida Svensson med sönerna Ivar, Inge och Ove, Sten Persson, Evert Nilsson, Agnes Johansson, Fritz Svensson och hans bröder, John Pilthammar, Jynga Jonnen, John Persson - Piltapellens John, syskonen Alexander, August, Helga, Bror och Ossian Persson, Molander och Olga, Algot Mattsson, Erik och Hasse Mattisson, Herbert och Anna Jansson, Gösta Johnsson, Olof, Melvin och Ossian Mattsson, Dagmar och Henning Knutsson, Henning och Rut Fogelström, Fritz och Birger Berntsson, Valter Persson, Hjalle och Brita Hilmansson och Gunnar Persson (Trozell).

Här var några av de personligheter som jag har träffat på under mina år i Hällevik.

Gunnar Pilthammar